

Socialnämnden

Missiv – Socialnämndens behov och prioriteringar 2018

Förslag till beslut

Behov och prioriteringar 2018 godkänns och översändes till kommunstyrelsen.

Ärendet

Behov och prioriteringar 2018 är utformad enligt anvisningar från kommunledningskontoret och ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 20 april 2017.

Rapporten beskriver omvärld och demografisk påverkan, nuläge för socialnämnden, utmaningar och inriktning för 2018 inklusive prioriterade områden per verksamhetsprocess samt nämndens arbete med social uthållighet och förslag på effektiviseringsområden.

Prioriteringar inför 2018 inom processen *vård och stöd till vuxna* är missbruk, arbete med våld i nära relation inklusive hedersrelaterat våld, arbete kring brukare med komplexa behov samt bostadsbrist och hemlöshet. Inom processen *vård och stöd till barn och unga* är prioriteringarna förebyggande arbete i skolor och förskolor, arbete med komplexa behov, våld i nära relation inklusive hedersrelaterat våld samt etablering av ensamkommande barn och utveckling av fält- och förebyggande arbete.

För *processkvalitet* prioriterar nämnden kvalitetssäkring av vård för hållbara lösningar, innovationskraft hos medarbetare och test av nya idéer samt teknikutveckling. Inom *medarbetare* är det att stärka arbetsmiljöarbetet och sänka sjukfrånvaron samt kompetensförsörjning för att attrahera och behålla personal som prioriteras. Processen *ekonomi* prioriterar ekonomistyrning och uppföljning samt att utveckla uppföljningsprocessen och utveckla analys av vårdkostnader.

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Mehmed Hasanbegovic
Förvaltningschef

Behov och prioriteringar 2018

Behov och prioriteringar 2018: 2017-04-20 Organisation: Socialnämnden

Sammanfattning

Socialtjänsten ska, enligt socialtjänstlagen, främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Med hänsyn till människans ansvar för sin och andras sociala situation ska socialtjänsten inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska också bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Nämndens största utmaningar framåt identifieras som bostadsfrågan, trygghetsfrågan och det ökade trycket på socialtjänstens olika delar.

En ökande befolkning tillsammans med stor bostadsbrist, hög arbetslöshet samt fler familjer med komplexa behov och utanförskap har lett till att allt fler söker stöd och hjälp. Det enda område där nämnden ser en minskning av behoven är inom område ensamkommande med anledning av att många fyller 18 år. Nya och förändrade målgrupper söker stöd och inflödet förväntas fortsätta öka. Nämnden har en utmaning i att anpassa sig till flertalet nya lagar och föreskrifter samtidigt som en omställning inom område ensamkommande sker.

Nämnden har en hög sjukfrånvaro och arbete pågår för att stärka arbetsmiljöarbetet. Det ekonomiska resultatet för årets första månader är negativt på grund av högre kostnader för extern vård för barn och unga samt för vuxna.

Prioriteringar inför 2018 inom processen vård och stöd till vuxna är missbruk, arbete med våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld, arbete kring brukare med komplexa behov samt bostadsbrist och hemlöshet. Inom processen vård och stöd till barn och unga är prioriteringarna förebyggande arbete i skolor och förskolor, arbete med komplexa behov, våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld samt etablering av ensamkommande barn och utveckling av fält- och förebyggande arbete.

För processkvalitet prioriterar nämnden kvalitetssäkring av vård för hållbara lösningar, innovationskraft hos medarbetare och test av nya idéer samt teknikutveckling. Inom medarbetare är det att stärka arbetsmiljöarbetet och sänka sjukfrånvaron samt kompetensförsörjning för att attrahera och behålla personal som prioriteras. Processen ekonomi prioriterar ekonomistyrning och uppföljning samt att utveckla uppföljningsprocessen och utveckla analys av vårdkostnader.

Omvärld

I den omvärldsanalys som presenterades i januari 2015 lyftes tio trender i omvärlden fram. Analysen beskrev att utvecklingen på den sociala arenan sätter press på Eskilstuna. De sociala problemen påverkar såväl boende som näringslivsattraktion negativt. Utbildningsnivån blir lidande, vilket innebär färre i arbete. Dessutom finns nya potentiella utanförskapsgrupper och därmed grund för sociala konflikter i en orolig värld med fortsatta flyktingströmmar och en drastiskt förändrad arbetsmarknad. Allt fler riskerar att hamna i permanent utanförskap. 40 procent av Eskilstunas unga hade, vid mätillfället, två år efter avslutat gymnasium inte arbete eller högskoleplats, och all erfarenhet visar att det är av avgörande betydelse att unga kommer in på arbetsmarknaden. Arbetslöshet ligger i Eskilstuna på 13,7 procent vilket är mycket högt vid en jämförelse med landets medel på 7,6 procent. En hög arbetslöshet kan bidra till att fler mår dåligt och behöver söka hjälp hos socialtjänsten.

I december 2015 utkom polisen med en rapport som identifierar 53 utsatta områden i Sverige. Områdena är i olika grad utsatta för allvarlig brottslighet, har låg socioekonomisk status och anses vara där polisen bör lägga sina resurser. Tre av de 53 områdena ligger i Eskilstuna och det är Fröslunda, Lagersberg och Skifvinge. Samtidigt visar Statistiska Centralbyråns

medborgarundersökning från 2016 att Eskilstunas invånare uppger en låg känsla av trygghet i jämförelse med övriga landet.

I medborgarundersökningen framställdes det även att tillgången på bostäder behöver förbättras och den rådande bostadsbristen tillsammans med den trångboddhet som råder är faktorer som påverkar nämndens arbete till stor del. Under 2017 bedömer Migrationsverket också att behovet av kommunbosättning kommer kulminera med anledning av det stora mottagandet av asylsökande under 2015.

Psykiatrins öppenvård har mycket långa väntetider vilket påverkar nämndens arbete och ökar behovet av samverkan. Det ska också tas beslut kring spelberoendebehandling och vem som ska vara ansvarig för detta. Frågan, som ska avgöras under 2017, är om det ska vara kommunen eller landstinget som ska ha ansvaret. Beslutet av detta kan påverka kommunens arbete framöver.

Omvärldsbevakning har visat och nämnden har märkt av ökade krav och förväntningar på tillgänglighet hos sina verksamheter. Speciellt finns ett behov av att öka tillgängligheten genom digitalisering.

Eskilstuna saknar en samlad samhällsinformation för nyanlända vilket medför ett ökat tryck på socialtjänsten. Det finns ingen flyktingmottagning och många väljer idag bort Arbetsförmedlingens introduktion. För att de ska kunna ta emot och förstå det stöd och den hjälp som nämnden erbjuder måste de ha en förståelse för hur samhället fungerar. Detta leder till att nämndens medarbetare som träffar de nyanlända brukarna behöver inleda med att förklara detta, vilket är tidskrävande.

Migrationsverkets handläggningstider kommer att vara längre under 2017 med 457 dagar att jämföra med 353 dagar under 2016. Detta påverkar de ensamkommande barn som nämnden har hand om och deras mående med längre tider i ovisshet. Dessutom påbörjas de medicinska åldersbedömningarna under mars 2017 och utslaget av detta kommer att ses 2018. En ytterligare faktor gällande ensamkommande barn är att kommunplaceringsdirektivet endast fokuserar på geografi och inte tar hänsyn till individuella behov hos barnen och ungdomarna. Detta medför att de ensamkommande barnen kan ha mycket olika behov när de kommer till nämndens verksamheter.

Statliga utredningar och lagförslag:

Det är många lagförslag, betänkanden och utredningsuppdrag som kan få konsekvenser för socialnämnden 2017 och framåt. Dessa är:

- EU:s nya dataskyddsförordning kommer att träda i kraft under 2018 och innehålla EU:s gemensamma regler för personuppgiftsbehandling. Den nya förordningen kommer att gälla som lag i alla medlemsländer och således ersätta personuppgiftslagen (PUL). Den nya förordningen kommer att stärka den enskildes position gällande samtycke och ställa högre krav på företags och myndigheters behandling av personuppgifter.
- Barnkonventionen kommer som det ser ut nu att bli lag i Sverige från den första januari 2018 vilket medför ett ytterligare fokus på detta arbete som nämnden måste förbereda för.
- Under 2016 kom en proposition gällande barns och ungas rätt vid tvångsvård med ett förslag till en ny lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Ett stärkt stöd och skydd till barn och unga i tvångsvård och annan samhällsvård beskrivs kunna leda till bättre framtidsutsikter när det gäller hälsa, utbildning, personlig utveckling och yrkesliv samt kunna leda till förbättrade förutsättningar för ensamkommande barn som avslutar en placering för övergång till självständigt liv. Ärendet bereds fortfarande i Regeringskansliet men utredningen föreslog att den nya lagen ska träda i kraft den 1 juli 2017.

- Regeringen har beslutat att införa ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga, som träder i kraft den första juli 2017. Regeringen beskriver att det nya regelverket innebär att ersättningen i huvudsak är baserad på schabloner och att det därmed finns en begränsning för hur mycket kommunerna får i ersättning från staten. Detta innebär att kommunen får mindre ersättning för ensamkommande barn än tidigare vilket kommer att påverka planeringen både 2017 och 2018.
- En proposition lämnades i början av 2017 till Riksdagen med förslag på att unga nyanlända som studerar på gymnasial nivå ska kunna få längre uppehållstillstånd än vad de annars hade fått. Förslaget innebär att detta ska införas i befintlig tillfällig lag och att de som studerar på gymnasial nivå eller som efter studier kan försörja sig ska kunna få längre eller permanenta uppehållstillstånd. Förslagen föreslås träda i kraft den första juni 2017.
- Under 2016 inledde en särskild utredare ett uppdrag att kartlägga förekomsten av och rättstillämpningen i ärenden om uppehållstillstånd där ett beslut om avvisning eller utvisning inte kan verkställas av praktiska skäl. Uppdraget ska slutredovisas i september 2017.
- Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen med förslag om ändringar i utlänningslagen som innebär att Migrationsverket ska bedöma en persons ålder tidigare i asylprocessen jämfört med vad som görs i dag. Syftet med förslaget är att undvika att vuxna asylsökande placeras på boenden för barn och att se till att de ensamkommande barnen får del av de resurser som har avsatts för dem. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2017 och kommer innebära att kommunen omedelbart ska meddela om de tror att någon är äldre än vad som angivits.
- Det föreslås i en promemoria att en kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn endast ska få placera barnet i ett boende i en annan kommun om kommunerna har ingått en särskild överenskommelse om placering. Detta skulle påverka arbetet, speciellt för familjehemsplaceringar, som då behöver ske i hemkommun där det råder brist på familjehem.
- Det förbereds även för en översyn av socialtjänstlagen för att modernisera den utifrån nuvarande och kommande behov samt för att det blivit många tillägg. Det är dock oklart när denna översyn kommer ske eller vad resultatet kommer att bli för nämndens verksamheter.

Demografisk påverkan

Eskilstuna är en tillväxtkommun med allt fler invånare. Från 2018 växer det demografiska trycket med mer än skatteunderlaget vilket beskrivs som en utmaning för kommunen. Den 31 december 2016 var totalt 103 684 personer folkbokförda i kommunen. Det är en ökning med 1 619 personer eller drygt en och en halv procent från den sista december 2015. I prognoserna för de kommande åren beräknas invånarantalet i kommunen öka med omkring en procent per år, vilket nämnden dock tror är lågt räknat. Barn och unga upp till 19 år står för en stor del av ökningen där i genomsnitt hälften av befolkningsökningen beräknas tillhöra målgruppen. Den demografiska utvecklingen visar också på en stadigt ökande andel äldre personer från 65 år och uppåt. Ökningen beror på att det föds fler än det dör och på att inflyttningen är större än utflyttningen från kommunen. Inflyttningen till kommunen har under 2016 bestått till elva procent av personer som flyttat från det egna länet, 54 procent från övriga landet och 35 procent från utlandet.

Många människor befinner sig på flykt idag och antalet personer som sökte asyl i Sverige under 2015 var historiskt högt. Migrationsverkets statistik visar att det under 2014 och 2015 kom cirka 1 000 flyktingar vardera till kommunen. Planeringsantagandet i prognosen från Migrationsverket visar att det kan antas komma cirka 35 000 asylsökande till Sverige under 2017 respektive 2018. Eskilstuna är cirka en procent av landet och kan således antas få kring 350 asylsökande per år förutsatt att

fördelningen sker lika mellan kommunerna. Utöver detta beräknas också anhöriginvandringen öka under de närmaste åren.

Under hösten 2015 ansökte fler än 35 000 ensamkommande barn om asyl i Sverige av vilka 341 anvisades till Eskilstuna. Under 2016 kom det betydligt färre ensamkommande barn till Sverige, 2 199 stycken, varav 28 stycken anvisades till Eskilstuna. Migrationsverket har tagit fram en prognos för mottagande av ensamkommande barn som 2017 visar 2 400 barn och 2018 visar 2 900 barn. För Eskilstuna innebär dessa prognoser att mellan 20 och 30 barn kommer att anvisas till kommunen per år. För ensamkommande barn har gruppen under 13 år vuxit och varit en majoritet av de anvisade ärendena det senaste året. Idag står de för cirka 30 stycken av totalt 358 ärenden inom området för ensamkommande barn. Under 2017 är det cirka 130 ensamkommande barn som fyller 18 år och under 2018 är det cirka 80 stycken vilket medför att de som efter detta är i fortsatt behov av stöd får vända sig till andra delar av socialtjänstens verksamhet.

Nämnden ser också att nya eller förändrade målgrupper söker stöd och hjälp. Personer som har ett utpräglat missbruk men som tidigare inte tagit emot stöd från nämnden är en målgrupp som verksamheterna ser mer av. Nämnden har märkt av en ökning av unga vuxna med snabb beroendutveckling. De unga går från lättare till tung narkotika mycket snabbt och utvecklar ett allvarligt missbruk. Med anledning av den ökade andelen brukare med andra språk än svenska och finska krävs annan vård och anpassat stöd. Nämndens verksamheter har också sett en ökning av antalet flerbarnsfamiljer. Överlag ser nämnden en ökning av andelen ärenden där det finns svårare problematik och behov av komplexa insatser.

Inom gruppen ensamkommande barn ses ökad psykisk ohälsa vilket medför att ärendena blir mer komplexa och resurskrävande. Inom området är det också fler som får avslag på sin asylansökan eller som har en osäker framtid med ett tillfälligt uppehållstillstånd vilket påverkar måendet. Det krävs att personalen har kunskap för att hantera dessa situationer och tillse att de unga får adekvat stöd.

Nämndens nuläge

En ökande befolkning tillsammans med stor bostadsbrist, hög arbetslöshet samt fler familjer med komplexa behov och utanförskap har lett till att allt fler söker stöd och hjälp. Under årets första månader har antalet pågående ärenden inom nämndens verksamhetsområde ökat både för barn och unga och för vuxna. Antalet anmälningar till socialtjänsten ökar vilket medför att fler utredningar görs och fler insatser måste sättas in. Under perioden har det varit lång väntetid på utredning, speciellt för barn och unga, då personalresurserna inte räckt till. Den enda målgrupp där det går att se en liten minskning av antal ärenden är för ensamkommande barn vilket beror på att de fyller 18 år och räknas som vuxna. Denna minskning förväntas fortsätta under året medan nämnden inte ser att ärendeflödet för barn och unga och för vuxna kommer att avta.

Det pågår en omställning inom området för ensamkommande barn för att ställa om till nya lagar och föreskrifter med ett fokus på det nya ersättningsystemet för ensamkommande barn. Förberedelser pågår också för den nya boendeformen och nämndens två första stödboenden kommer, enligt plan, att öppna den första maj 2017. Ett skifte sker, i samverkan med andra aktörer, för att verksamheten ska ha ett tydligare fokus på etablering och sysselsättning i samband med att de blir vuxna.

Med anledning av det ökande antalet ärenden samt bostadsbristen som försvårar hemtagning från placering har vårdkostnaderna ökat under årets första månader. Nämnden blir tvungen att köpa mycket vård utanför avtal då de efterfrågade behoven inte finns inom avtal, då språkkunskaper krävs

eller då inga platser finns lediga på avtalsboenden. Med anledning av detta har nämnden beslutat att lägga fram ett förslag till kommunfullmäktige om att införa lagen om valfrihetssystem (LOV) för utförande av stöd- och vårdinsatser. Till det förslaget kommer också en analys av hur nämnden idag nyttjar Vårdförbundets tjänster att göras. Ett införande av lagen skulle kunna ha stora fördelar för brukare som får möjlighet att bli mer delaktiga i sin planering och sina vårdval samtidigt som det skulle kunna effektivisera arbetet för personalen.

Under januari tog nämnden över ansvaret för jourverksamheten i Strängnäs kommun. Detta har medfört att bemanningen under kvällar och helger har kunnat utökas. Nämnden arbetar mycket med social hållbarhet i lokala arbetsgrupper som har bildats i utsatta bostadsområden. Det förebyggande arbetet löper på tillsammans med detta och rekrytering för att utöka Team förebygg och Fältteamet pågår. Det förebyggande arbetet leder till ett ökat tryck, speciellt på nämndens serviceinsatser. Det arbetas med att öka inskrivningen och närvaron i förskolan samtidigt som fokus är på arbete med komplexa behov genom samverkan med andra förvaltningar och en gemensam mottagning.

Ansvaret för arbete mot mäns våld mot kvinnor samt mot våldsbejakande extremism lades under 2016 över på socialnämnden och i januari 2017 började två samordnare med fokus på dessa områden. Att ha tjänster som är placerade på en nämnd men ska arbeta kommunövergripande är nytt och har inneburit en utmaning. Mycket tid har behövt läggas på att orientera sig i organisationen och gällande mandatfrågor. Nu börjar samordnarna dock hitta sin plats och inom båda områdena är det på gång med kommunövergripande nätverksgrupper.

Nämnden uppvisar under årets första kvartal höga nivåer för sjukfrånvaro vilka behöver sänkas. Utifrån medarbetarenkäten som gjordes 2016 har handlingsplaner nu tagits fram för de flesta enheter och arbete med arbetsmiljö pågår löpande på samtliga nivåer. Det har även tagits fram en ny förvaltningsintroduktion för nya medarbetare som varit mycket uppskattad och nu ska hållas för andra gången i april 2017.

Nämndens ekonomiska resultat för första kvartalet 2017 uppvisar en negativ budgetavvikelse på 13,0 miljoner kronor. Denna negativa avvikelse förklaras främst av högre kostnader för extern vård för barn och unga samt för vuxna i förhållande till periodens budget. Även personal och drift har en negativ budgetavvikelse. Jämfört med samma period föregående år har kostnaderna för extern vård ökat med 23,5 procent. Kostnadsökningen för vård av barn och unga beror på högre kostnader för institutionsplaceringar medan kostnadsökningen för vård av vuxna beror på högre kostnader för både institutionsplaceringar och boendestöd. Helårsprognosen beräknas till en negativ budgetavvikelse med 13 miljoner kronor varav vård och socialtjänst prognosticeras det största underskottet mätt i kronor. Nämnden arbetar kontinuerligt med olika förslag för att komma tillrätta med budgetöverskridandet.

Inriktning på prioriteringar och omprioriteringar inför 2018

Nämnden arbetar mycket för att bidra till att stärka de strategiska målen och processmålen för 2016-2019 och planerar att fortsätta med detta arbete under perioden. För att skapa en *attraktiv stad och landsbygd* fokuserar socialnämnden på att erbjuda en jämställd och bra service med ett gott bemötande. Nämnden arbetar trygghetskapande och förebyggande i utsatta bostadsområden och deltar i projekt kring stadsläkning. För att *höja utbildningsnivån* arbetar nämndens verksamheter med ett fokus på skolgång och en väl utvecklad samverkan. Nämnden driver också tillsammans med andra förvaltningar och Arbetsförmedlingen projekt Fristadshus som även bidrar till målet med *fler jobb*. Socialnämnden arbetar inte med att skapa fler jobb men med att få fler i jobb. Nämndens arbete

går i många fall ut på att minska utanförskap och öka delaktighet. Fokus för nämndens verksamheter är att brukare ska kunna minska sina stöd- och vårdbehov samt bli självständiga, väletablerade och trygga invånare som inte har ytterligare behov av kommunens insatser, är delaktiga i samhället samt kan arbeta och försörja sig. Nämnden har som sitt huvuduppdrag att arbeta med sociala frågor och bidrar genom sitt arbete till den *sociala uthålligheten*. Insatser ses över löpande genom uppföljningar och brukarenkäter med syftet att bli mer effektiva. För att tillse den *ekologiska uthålligheten* gör nämnden en rad insatser såsom att planera inköp till HVB-boenden, planering av transporter samt att personalen genomgår utbildningen Uppdrag miljösmart. Dessutom har nämnden inlett planering för miljöcertifiering.

Gällande de framtagna processmålen arbetar nämnden löpande för att öka inflytande och nöjdhet hos de brukare som har eller har haft kontakt med verksamheterna. Under 2017 kommer ett omtag kring mätning av nöjdhet att göras tillsammans med en ökad satsning på analys och utveckling i enlighet med resultat. För att familjehemsplacerade barn ska kunna få en fungerande skolgång har nämnden skolsamordnare anställda och ett tydligt fokus på skolgång i ärenden. För att öka självständigheten och minska antalet vårdtygn på institution arbetar nämnden ständigt med hemtagningar av placeringar samt med att utveckla hemmaplansvården.

Projekt Fristadshus, som nämnden är en del i, anses göra ett mycket bra arbete och lyckas få ut fler i sysselsättning än den ursprungliga målsättningen. Detta innebär att det i samverkan tagits beslut om att permanenta Fristadshus då projektiden går ut 2018. Nämnden består till stor del av lagstadgad verksamhet och har i dagsläget svårt att se några planerade satsningar som kan avslutas för att frigöra resurser och förbättra den ekonomiska situationen. Insatser som nämnden planerar för att minska kostnader är att hämta hem kostsamma placeringar och fokusera på hemmaplansvården. Nämnden planerar också att se över arbetet med skattningar och Journal Digital, ett dokumentations- och behandlingsstöd för socialt arbete inom behandlingsenheter. Tanken är att kunna minska kostnader genom att göra ett omtag och ta bort vissa kravskattningar som inte anses visa resultat. Nämnden anser också att kommunen är mycket bra på miljöarbete och har därför som önskemål att, vid en omprioritering, kunna lägga mindre resurser på detta till förmån för kärnverksamhet och jämställdhetsarbete.

Nämnden planerar en investering i form av ett stödboende i Hökaren om cirka 25 studentlägenheter som ska stå klara sommaren 2018. Detta kommer att kräva extra finansiering under 2017 och 2018 vilket redovisas i investeringsrapporten.

Prioriteringar 2018 samt 2019-2020

Socialnämnden har fokuserat på prioriteringar inför 2018 men har även tittat på åren 2019 och 2020. Prioriteringarna presenteras per verksamhetsprocess och för att lyckas krävs samverkan såväl mellan kommunens olika verksamhetsprocesser som mellan kommunen och andra aktörer. I nämndens verksamhetsplan för 2018 kommer prioriteringarna att konkretiseras i åtaganden.

Ge stöd och vård till vuxna

Inom verksamhetsprocessen att ge vård och stöd till vuxna har nämnden identifierat fyra områden som behöver prioriteras inför 2018. Det första området är missbruk som ofta är en bakomliggande faktor till andra sociala problem. Dessutom är det, hos socialtjänsten, störst inflöde av ärenden med någon form av missbruk. Det har identifierats nya målgrupper såsom unga vuxna med snabb beroendutveckling vilket kräver utveckling av nämndens arbete. Nämnden anser också att mer fokus behöver läggas på att möta upp i utsluss och eftervård.

Ett andra område för prioritering 2018 är arbetet med våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld. Det är ett stort inflöde av ärenden gällande våld i nära relation och nämnden anser det viktigt med familjeperspektivet i dessa ärenden. Nämnden vill lägga fokus på ett team som snabbt ska kunna kliva in i ärenden där det förekommit våld och möta upp hela familjen. Det finns också behov av att se över arbetet med hedersrelaterat våld för både kvinnor, män, flickor och pojkar.

Nämnden prioriterar arbetet med personer med komplexa behov under 2018 eftersom detta är en extra utsatt grupp som riskerar att falla mellan stolarna. Samverkan med Landstinget och vård- och omsorgsnämnden behöver förbättras utifrån det gemensamma ansvaret för ärenden där det finns komplexa behov. Arbetet med den gemensamma mottagningen med vård- och omsorgsnämnden och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden behöver utvecklas ytterligare.

Bostadsbrist och hemlöshet är stora problem och nämnden ser behov av att prioritera boendelösningar. I skrivande stund saknas det cirka 100 lägenheter vilket medför ett minskat utflöde från nämndens olika boenden och placeringar. Nämnden anser att det behöver skapas en funktionell bostadssamordning för berörda nämnder där boendelösningar kan diskuteras och boenden kan fördelas mellan målgrupper och brukare.

Inför åren 2019-2020 ser nämnden behov av att fortsätta prioritera missbruk, boendelösningar och hemlöshet samt komplexa behov där det finns stora inflöden och ärenden som kräver mycket resurser och samverkan.

Ge stöd och vård till barn och unga

Nämnden ser fem områden inom verksamhetsprocessen att ge stöd och vård till barn och unga som behöver prioriteras inför 2018. Det första området som nämnden prioriterar är det förebyggande arbetet i skolor och förskolor. Fokus för arbetet är att utöka och hitta en röd tråd i det förebyggande arbetet för att pedagoger på så vis ska kunna fokusera på skolan som anses vara en stor friskfaktor för barn och unga. För att kunna föra in förebyggande arbete även på förskolor krävs en utvecklad samverkan med barn- och utbildningsnämnden.

Liksom för vuxna ser nämnden ett behov av att prioritera barn och unga med komplexa behov där det har setts en ökning av antalet ärenden. Även inom området för ensamkommande barn ses fler med komplexa behov bland annat på grund av ökad psykisk ohälsa och missbruk. Det är svårt att hitta lämpliga och fungerande insatser för målgruppen och metoder och arbetssätt behöver därför utvecklas i aktiv samverkan med andra nämnder och aktörer såsom Landstinget. Nämnden ser behov av att, under 2018, hitta en gemensam målbild och ta fram en plan för att komma dit samt att skapa en konkret verksamhet med boendelösning. Det finns också behov av att i samverkan med andra förvaltningar möta upp svårare behov med förstärkt familjehemsvård och att inkludera barn i den gemensamma mottagning som startats för vuxna med komplexa behov.

Nämnden prioriterar våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld även för barn och unga då det är det område där det är störst inflöde av nya ärenden. Det är viktigt att tillse att inga barn behöver växa upp med våld och att kunna ta ett helhetsgrepp om familjen redan från början genom det team som tar hand om ärenden där det förekommit våld.

Inför 2018 prioriteras också etablering av ensamkommande barn eftersom nämnden fått en stor kull barn som ska hitta vägar ut i samhället. Många av de ensamkommande barnen mår psykiskt dåligt och behöver stöd varför nämnden behöver prioritera insatser för deras behov. Nämnden kommer också att behöva hantera familjeåterföreningar där det idag finns ett glapp i processen och saknas sätt

att möta upp. För de äldre ungdomarna handlar behoven om att rusta för ett ökat antal som behöver eget boende och en plats i samhället. Verksamheten måste anpassas efter målgruppens behov och fungera mer som en utslussverksamhet och stöd till arbetslivet genom samverkan med olika aktörer.

Nämnden har förebyggande arbete i form av Familjecentraler för barn 0-6 år, Team Förebygg för barn 6-12 år och Fältgruppen för barn och unga 12-16 år. Det finns dock ett behov av att skapa en helhet i detta arbete och fortsatt möta upp målgruppen mellan 16 och 24 år med destruktivt beteende och risk för missbruk eller kriminalitet. För detta ska flera aktörer gå ihop och skapa en verksamhet. Samverkan ska ske mellan kommunen, näringslivet, hyresvärdar, föreningsliv och Arbetsförmedlingen vilket är unikt i sammanhanget. Det pågår nu ett arbete för att hitta en lämplig metod för detta och arbetet med att komma igång är prioriterat inför 2018.

Inför åren 2019-2020 ses behov av ett arbete för att kunna möta upp ökande behov hos målgruppen. Dessutom kommer löpande integrering och etablering av målgruppen asylungdomar att behöva prioriteras för att de inte ska behöva stöd från socialtjänsten som vuxna.

Processkvalitet

Inom perspektivet processkvalitet prioriterar nämnden fyra områden inför 2018. Det första området är kvalitetssäkring av vård för hållbara lösningar med syftet att brukare ska få bästa möjliga vård. Ett systematiskt arbete med kvalitetssäkring behöver ske genom fortsatt utveckling av kvalitetsarbete och uppföljning samt genom fokus på analys av resultat och förbättring. Det är viktigt att få vårdkedjan att rulla på och att få till en effektivare process för verksamhetsplanering och uppföljning. Nämnden prioriterar också fortsatt utveckling av styrkort för att kunna styra verksamheten tydligare och på rätt saker.

Innovationskraft hos medarbetare och test av nya idéer prioriteras för att utveckla och effektivisera verksamheten löpande. Nämnden vill stimulera till modiga idéer och våga testa nya arbetsätt och metoder som framkommer genom detta. För att lyckas och uppnå långsiktiga förändringar ser nämnden ett behov av att arbeta kulturförändrande för att detta ska bli en naturlig del i arbetet både på förvaltnings- och enhetsnivå.

Det sista område som nämnden önskar prioritera är teknikutveckling för att kunna öka servicen och tillgängligheten samt förenkla och effektivisera både för brukare och för personal. Det finns ett antal utvecklingsidéer inom nämnden men också ett behov av att analysera vilka behov som finns och omvärldsspana för att hitta möjliga lösningar. Teknikutveckling är även det område som nämnden ser prioriterat att utveckla med sikte på 2019-2020.

Medarbetare

Inom perspektivet medarbetare ser nämnden två områden som behöver prioriteras inför 2018. Det första området är att stärka arbetsmiljöarbetet och sänka sjukfrånvaron vilka nämnden ser går hand i hand. För både medarbetare och chefer finns ett stort behov av att sänka den arbetsrelaterade utmattningen och bibehålla och utveckla medarbetarkraften. Arbetet med Verktygslådan skulle behöva fortsätta även 2018 och fördelningen av arbetsuppgifter ses över för att kunna hitta flexibilitet i arbetsuppgifter och belastning. Genom detta ser nämnden att frisknärvaron kan ökas. Utifrån kartläggningen av sjukfrånvaron har en åtgärdsplan skapats som nämnden kommer att följa under 2017 och 2018 för att hitta systematiserade vägar tillbaka i arbete efter sjukskrivning.

Det andra som prioriteras inom perspektivet är kompetensförsörjning för att attrahera och behålla personal. Nämnden behöver hålla ett medarbetarfokus genom att arbeta verksamhetsnära och med ett hållbart ledarskap. För att arbeta med detta har en kompetensförsörjningsplan tagits fram som

nämnden kommer att arbeta med och utveckla under 2017 och inför 2018. Genom Verkttygslådan och Myndighetsforum kommer nämnden också att hitta vägar för att stärka varumärket och öka kompetensförsörjningen.

Inför 2019-2020 ser nämnden ett fortsatt behov av utveckling och förbättring av arbetet kring medarbetare.

Ekonomi

Inom perspektiv ekonomi prioriterar nämnden ekonomistyrning och uppföljning. Nämnden önskar utveckla hela ekonomistyrningsprocessen från planering till analys och uppföljning av resultat. Tanken är att styrning och resursfördelning till större del ska kunna göras beroende på utfall och behov som nämnden ser i verksamheten.

Nämnden prioriterar också att utveckla uppföljningsprocessen och att utveckla analys av vårdkostnader. Det handlar om att kunna ta ett helhetsgrepp genom bättre system för analys och verksamhetsuppföljning. Det behövs strategier för effektivt utredande och systematisk uppföljning av vårdhaverier. Nämnden ser det som prioriterat att få det som den betalar för och som viktigt att ha koll på avtal och följa upp dessa löpande. Under 2017 planerar nämnden att se över hur processen kring vårdkostnader ser ut i Eskilstuna i jämförelse med andra kommuner för att eventuellt hitta utvecklings- och effektiviseringsmöjligheter inför 2018. Under 2017 påbörjas också ett arbete för att anpassa återsökningar efter nya ersättningsystemet för ensamkommande barn och nämnden planerar att kunna utveckla arbetet med uppföljning av intäkter från Migrationsverket inför 2018.

Inför 2019-2020 prioriterar nämnden att kunna koppla styrkortet till det ekonomiska utfallet. Detta blir en vidareutveckling av styrningen utifrån behov och utfall som ska inledas under 2018. Samtidigt önskar nämnden se över möjligheterna samt för- och nackdelarna med en eventuell resursfördelningsmodell.

Fler jobb

Eskilstuna kommuns årsplan för 2017 beskriver, under det strategiska målet för fler jobb, att fler män och kvinnor ska kunna försörja sig och att kommunen samtidigt ska stärka näringslivet. Nämnden ska redovisa hur arbetet med att öka antalet arbetstillfällen ska stödjas och hur bidrag till ett förbättrat näringslivsklimat ska göras. Socialnämnden arbetar inte med att skapa fler jobb men väl med att få fler i jobb. Nämndens arbete går i många fall ut på att minska utanförskap och öka delaktighet. Fokus för nämndens verksamheter är att brukare ska kunna minska sina stöd- och vårdbehov samt bli självständiga, väletablerade och trygga invånare som inte har ytterligare behov av kommunens insatser, är delaktiga i samhället samt kan arbeta och försörja sig. Nämnden ser skolgång som mycket viktigt och stödjer och motiverar barn och unga att fullfölja skolan i de ärenden de är aktuella. Gällande ensamkommande barn arbetar nämnden mycket med etablering i samhället och kommer framåt ha ett tydligare fokus på samverkan med näringslivet och andra aktörer för att stödja deras väg till ett självständigt liv med arbete eller vidare studier.

Inför 2018 planerar socialnämnden åtagandet "Nämnden ska i samverkan fortsätta driva och utveckla den permanenta verksamheten Fristadshus, en väg för ungdomar ut i studier eller arbete" (AVN, BUN, KFN, SN). Åtagandet ska, som beskrivet, samverkas med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden som är ansvariga, barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

Nämnden har ett antal personer anställda enligt trainee eller med funktionsnedsättning enligt 150-jobb. De anställningar som nämnden har idag fungerar mycket bra och nämnden planerar att fortsätta med dessa under 2018.

Effektivisering

Nämnden arbetar löpande med att effektivisera sitt arbete och planerar ett antal insatser inför 2018. Som beskrivits kommer nämnden att arbeta med att förbättra arbetsmiljön och flexibiliteten i arbetet för att minska sjukfrånvaron. Nämnden genomför en större investering i form av en samlokalisering av utredande enheter i ett så kallat myndighetshus på Smedjegatan. Den första enheten, enheten för familjehem, har flyttat in och fler kommer att följa efter under 2017 och 2018 efterhand då ombyggnationen är klar. Samlokaliseringen kommer att leda till en effektivare administration då flera enheter kan samverka i sitt administrativa arbete utifrån gemensamma rutiner. Ökad effektivitet uppnås också i det dagliga arbetet genom ökad närhet och samarbete enheter emellan.

Det pågår nu en organisationsanalys för att eventuellt dela upp området för individ- och familjeomsorg. Området har vuxit mycket både med antal chefer och antal medarbetare och en uppdelning skulle kunna leda till en effektivare styrning. Swotanalyser för detta är genomfört med förvaltningsledning och med samtliga chefer på ledningsforum och återkoppling på detta väntas i slutet av april.

Inom processen vård och sociala tjänster genomförs det insatser för att minska vårdkostnaderna, speciellt genom att hämta hem kostsamma placeringar och utveckla hemmaplansvården. Viktigt är dock att kvaliteten i vården bibehålls för att fortsatt hålla nere antalet återaktualiseringar och nämnden har därför inför 2018 valt att prioritera kvalitetssäkring av vården.

Gällande processgemensamma effektiviseringsområden ser nämnden den gemensamma mottagningen för vuxna och framöver även för barn med komplexa behov. Utvecklingsarbetet tillsammans med vård- och omsorgsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden kring de komplexa ärendena innebär en gemensam ingång och en ökad samverkan kring ärenden. Processgemensamt ser nämnden också övrigt arbete med komplexa behov som en effektiviseringsåtgärd. Detta arbete har under en period diskuterats tillsammans med vård- och omsorgsnämnden och nu har också det praktiska arbetet med individuella lösningar för att kunna effektivisera vården inletts. Det har också skett en förändring i reglementet som innebär att vård- och omsorgsförvaltningen nu kan bedriva vård åt socialförvaltningen vilket medför en effektivisering av arbetsprocess.

Nämnden ser att införandet av lagen om valfrihet (LOV) kan fungera som en effektiviseringsåtgärd på kommunkoncerngemensam nivå. Nämnden planerar under 2017 att lägga fram ett förslag till kommunfullmäktige om att införa lagen om valfrihetssystem (LOV) för utförande av stöd- och vårdinsatser. Arbetet förväntas kunna leda till effektiviseringar för personalen och högre nöjdhet för brukaren som får ett större inflytande över sin vård. Nämnden har också inletts ett arbete med idéburet offentligt partnerskap (IOP) där kvinnojouren MOA och Stadsmissionen har uttryckt intresse för samarbete med kommunen. Detta innebär en ny typ av samarbete och avtal som kan leda till effektivare arbete och processer.

Nämnden har inte så mycket taxor och avgifter och där egenavgifter finns följer nämnden uppsatta riktninjer varför eventuella höjningar inte ses som möjliga.